

Sonhaj Bož!

Cíllo 24.
10. sept.

Letník 1.
1891.

Serbske njedželiske lapjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Smolerjez kuihiežischčeřni w Budyschinje a šu tam dostacž sa schtwortlētnu pschedplatu 40 np.

16. njedžela po švj. Trojiz.

Luk. 7, 11—17: Wo sbadženju młodženza w Mainje wot morwych.

Młodženz w Mainje je sa wschęch młodženzow jara ważna paršona. Žeho historija pak móže šo sa młodženzow nascheho czaſa po dwojakim waſchnju wukładowacž. po piſmije a po duchu.

Każ bu tamny młodženz w Mainje śrzedža ſwojeje rjanoscze, a mozy młodoscze ſmijertne rubienſtwo, tak tež hiscze dženža wjese czlowiekow śrzedža mejoweho žiwjenja do teje nozy panje, hdzej nichotó ſkukowacž njemóže. Njech tež noſeczo žiwjenja lizy czerwjeni, njech tež šo wózko jaſnje kaž drohe kamjenje ſwéczi, ach, wot czerwjenych lizow a wot joſnich wózkiow wostanje jenož ſchera ſmijertna barba. Ach, popſchejemy drje žiwjenja ſystemu ſchedžiwzej rad wéczny wotpocžink, ale tak ſrudnie je nam tola we wutrobje, hdyz ſmijercz runje ſakſetny czerſtvy czeloviski pupk ſlama! S cžim mózem šo potom troſhtowacž? Hdyz młodženz, kotrehož k rowu njeſem, jeno wérjesche do ſesom Chrysta, dha budze ſklowo, kotrež w Mainowych wrotach tak wjesele klinčesche, naſhemu młodženzei tež junu k jeho a k naſhemu wjeseļu ſaklinčecž. „Młodženz, ja praju czi, stai horje!” budze na požlenim dniu ſyn, kotrež je nan móz dał, k njemu prajicž a budze jeho pschedkraſnjenego tym ſwojim ſaſo dacž a ſměja jeho wécznje tam, hdzej žana ſrudoba a žana ſmijercz a žane dželenje wjazy njeje.

A wérja dha młodženz wſchitzu do ſenjasa ſesom Chrysta? Ach, morwych wſchak je jich najwajaz, morwych po duchu. Šu drje ſwojeje macjeri ſynojo, ſyrkwi; ta je jich wulkemu Bohu porodžila w ſakramencze ſwiatej tříčenicy a je jich naſyczila ſ cžistym mlokom evangelijs a je jich wocžahnyła a je jim tež ſylnu jędz ſwiatej hoſciny dała. Ale ſu morwi; morwej ſtej jich wózky, ſo njewidžitej kraſnosć ſesom Chrysta, kraſnosć naſrodženeho ſyna wot Wózta połnu hnady a prawdy; morwej ſtej jich ružy, ſo jej njeſtyknu psched jeho hnadu; morwej ſtej jich hubje, ſo teho njeſhwala, kiž je jim telfo dobroty a ſmilnosće wopofaſał. Jich duchowna macž pak, ſyrkej, dyrbí bycz kaž wudowa, kotaž wo ſwojich ſynow žaruje, ſo jej ſylsy lizy maczeja.

Tón ſenjes pak hłada na ſrudobu ſyrkwi wo jeje młodženzow a jemu šo teho dla wutroba ſama. Duž dže ſa kózdom, kózdom morwym młodženzom a woła k kózdemu, kózdemu: „Młodženz, ja praju czi, stai horje!” Woła jeho k přenjemu w ſyrkwi, k druhemu na khoroložu, k tsecžemu na pucžowanju a k ſchtwórtemu w hospodze. Ach, ſo bydhu woni na ſvojeho miſchtrowe wołanie poſluchali! Ale na jich wjesele budze tón ſenjes na ſudnym dniu prajicž dyrbjecž: „Kaf husto, kaf husto ſym waž ſbudžicž chyzł, ale wy ſeje nochyli, czechicze netk do wéczneje ſmijercze!” Hdzej-žkuſiž pak młodženz je, kiž ſebi ſesužow ſbudžazy hłos da k wutrobie hicž, tam ſo Mainſki džiw druhi ras ſaſo stanje. Morwy młodženz ſebjerje ſo horje ſ hubjenſta niewery, w kotrymž wón ležesche, a ſapocžnje rěczecž: „Tow dže hręſhniſ, kiž chyzł rad ſbóžny bycz”. Tón ſenjes pak da jeho macjeri, ſyrkwi, ſaſo, ſo by po jeje ſcježkach khotžit jako ſyn, kiž bě morwy a bu ſaſo žiwý.

Kcježaja młodoscž,
Ty nadžija pschichodnych czaſow,

Šslyſh wſchak, ta luboſež

Cze woła tu ſe wſchitlich haſow.

Poſluchaj ju,

Kotraž tak husto cze hnū;

Jeſuſej wutrobu podaj.

Woprij te rjane,

Te młodne a wjesele ſeženje,

Woprij tej' młodoscze myſle

A mozy wſchē rjenje

Jeſuſej tu,

Temu naſsprawniſhemu,

Tom' wulkemu kralej tej' hnady.

Ssamowola a Božje pucze.

Powjedal R. R.

IX. ſtar.

Bo někotrych měſazach bu fararzej Wedelowej wjecžor něchtó pschipowjedženy, kiž chyzſe ſo ſ nim na kózdy pad roſrěcžecž.

Wedelów bě šo se ſwojei žonu hafle dženſ rano po dleſkim
wotſahlbýčju domoj wróczíſ. Žeho wuſtrowjenje, fotraž ſo jara
pomaſtu ſta, bě ſo po ſefarjowym žadanju jeno pſches woſſchewjenje
ſwonka měſta woſtwjerdžicž móhlo, a wón bě ſo tež woſprawdze
fhětro poſvýſnjeny domoj wróczíſ. Raſtupa Wendſandtomu, džesche
ſlužowna hoſza. Khwatajo won ſtupiňſchi namaka hubjenje a
ſrudnje wonhlađazu hoſzu, fotraž f njemu džesche, ſo je ſebi Hana
po nim žadoša; wona je wcžera pſchesahe porodžiſta a jejne džěcžo
pſcheskabe, ſo ſo ſóžde woſomiknjenje jeho ſmjerče boja, a macž
proſhý wc ruſnu kſchcženizu. Na měſcže bě naſch dobrý farař
f klobuſkom a ſ ſijom hotowý; dužy po pucžu ſo woſprach, hacž
je žona někaike ſtróžele měla. „Haj“, džesche jeho pſchewodžerka,
„Bertha je mi wſchó powjedaſta, pſchetož wona je pódla byla, jaſko
je ſo muž domoj wróczíſ“.

„Haj wſchoſ, won je pječja zyſe pjaný byſ; duž je ſana ſapocžaſta pſofacž, doſelž ſo taſ hubjena čjujeſche; to je jeho taſ roſhněwaſo, ſo je ju do kribjeta biſ. Duž je wſcho taſ pſchiſchlo. Ach, a Wendlandtowa je ſama taſ khora.“

Šwěrnemu dushepaſtyrjej bolesche wtroba; tač daločko bě
po tajkim w jeho wotſalbycžu pſchischlo. Tačko ſo ſačo ſ ſwojej
pſchewodžeržy wobrocži, fotraž bě pſchego frocžel ſadu njeho ſchla,
bě ta priecž. Ale hižo ſtejefche wón pſched thěžnymi durjemi, a
rucže pſchińdže do Wendlandtez býdla, pſched fotrhmž hromadu
žonow namača, fotrež tam ſe ſrudnymi woblicžemi ſtejachu a nět
ponižnje ſ pucža ſtupichu.

Wón stupi cíjichó dó jistwý a byly ſo jemu ſ wočjow ro-
njaču. Bě tole naſcha prjedy fcjějata Hanka, hubjena žona tam
w ſožu, fotraž ſe ſamknjenymaj wočjomaj a ſ jachlatym dýchom
tam ležesche? Pſchi njej ſedzesche, małe brěmjeſchfo w rufomaj,
ſwěrna pſchecjelniza Bertha; na stole pſchi wočnje pak wuhlada
duchowny njesbožownebo Kſchecjijana ſ woběmaj rufomaj pſched
woblicžom — hubjený napohlad!

Pschi Wedelowym sastupjenju wocžini thora wocži a hłabe wušmjecze počasa, so jeho pósnaje. Tafo f łożu stupi a ju lubośnje f mjenem mjenowaſche, džesche wona cžichó: „Broſchu, hſchecžie rucze; wumrie!” Nět k wſa móń džecžo do rukow a je wobhlađa; lědwa bě hishcžie ſchfricžka žiwjenja w nim widzecž. W tym woſc- miſnjenju f jeho wježelu knjeni Žda sastupi, fotraž bě rucze hishcžie něſchtō hromadže wſaſa a ſa hwojim mužom běžaſo. Tej pschepoda móń nět k frótke pschihotowanje f h̄wiatemu ſtutkej; ſam pak džesche f hſchecžijanej a džesche cžichó f njemu: „Pójče, Wendlandto, wasche džecžo dyrbi ſo wufhcežicž”.

„Njemužu pschińcę; doktor djęscze, so bym mordać, wonej budżetej wobě rumrjecz!“ stonaszcze won, „czeho dla je na mnie skehoczwijefka pschischła?“

Krucje a twjerdje R̄schesc̄ijana napominaſche, ſo by ſtaunſt a t ſožu pſchisheſt; na poſledku ſo njeſvožowny ſwazi, ale na Hanu njeſpohlada. „Han“, džesche farař, „twój muž tu ſteji, daj jemu ruku a pohladaj na njeho. Waſche džecžo dýrbi ſo nětkeſciez.“ Wona jemu ſroſyml a ſmiluň, wođawozý pohlad trjedhi nětkeſieho muža, tiž tam ſ pothilenej hłowu ſtejefche. Farař chzysche nětkeſie R̄schesc̄ijanowu ruku do Hanineje poſkieženeje poſložicž. „Ně, to njeſaſlužu“, tón woſaſche, „wſchat by ſama prajiſa, ty wbohažona, ſo ſhym waju morit“.

„Ně, ně“, wona džesche, „mi je tebje tak žel, Štěstíčijano! Šnješ dušowny, hladajcje, móń ujeje tak sly.“

Knjeni Žda napomina nětk, so by ſo kchwataſo a džeržesche
džecžatſo, holecžku, w fſdyczenizy, fotraž ſo rucže ale toſa ſwja-
tocžnje ſta; ſedma bě nim, jaſo wbohe žatſo ſiwoje lědina 24 ho-
džiuſke žiwjenje w rukomaj hluboko hnuteje ſmítrh wudychu. Taſo
nan pósna, ſo je wumrješo, ſhubi wón taſ móz, ſo wo njedželnizu
jara staroſcžiwy farař jeho won ſcžeže. W kheži wonka da jemu
ſforžicž a njemylesche jeho w ſameho ſo wobſforžowanju. Mjel-
cijz džesche pſchí boſu njeſtroſchtneho po doſhim kchodze; bórſy ſo
durje wocžinichu a ludžo ſo praſchachu, taſ ſo Hanje dže a hacž
njebychu jej pomhacž móhli. Kóždy něſchtó dobre a ſube wo mlodej
žonje prajicž wjedžesche. „Mje je wona w mojej khorofczi wo-
pytaſa a moje džecži ranu a wjecžor wobſtarala“, džesche jena, „a
mje je taſ duſchnje troſchtowaſa, jaſo moje džecži wumrjedu“,
druha. Tež mužojo běchu ieje kchwalsky poſni a rěčachu wo njeſ-

ſ zyłej wutrobu. „Haj, knięs duchowny, po tym, ſo je Wend-
ſandtowa ſ mojej żoni khodžiſa a jej wſchelafe poſaſała, je zyłe
hinaſ. Wſchaf je zyłe hinaſſe žiwjenje w domje a to mój ſuſod
Kamniſ, fiż tam ſteji, tež praſi.”

Duchowny džesche ſu hodej Ramnikej, fiž ieho ſ tým ſkłowami poſtrowi: „Sám holzny nám, fotraž je dženš po mař býla; haj, ſchtož je Wendlandtowa nad námi a možebje na Herczi cžinila, to může jej jeno Bóh tón knjeg ſaplačíci. Knjeg duchowny, Hertu njechaſche žadny človjek pſchijecí, ale Wendlandtowa je ſo po njej horjebraš a ja vam praju, Herta ſo poſlepſchuje.“ Njedžiwajo na Kſchecžijanovu pſchitomnoſć bě tale khwalba data a wot niz runje pſchijomných pohladow na njeho pſchewodžena. Farář njekáš, ſo býdu mjeſcželi, ale temu napſchecživo pſches praschenje to a tamne hiſheče na ſwětlo pſchinjeſe. Wſcho ſtónčji ſo ſ tým pſchecžom: „Hdy bý mona tola žiwa woſtaſa!“

Skóncžnje wša farat Rschesczijana na hoštu. Toto pščimnyj jeho sa rufu a džesche: „Wendlandto, kym pščecživo wam hacž dotal mjelcžat, ale njeje měrno, schtož seže runje widželi a škyscheli, bě najlěpsche předowanje.“

„Ta ſzym tak ſły pszczoły niej był”, ſtonałka Rzeczyca, „a tola bę wona pszczoła tak dobra”.

„Schtó, myślicje ſebi, ſo ſnadno je jej móz dał, wſcho tole domiąże hubjenſtwo njeſcž a pſchi tym hiſchcje druhich troſchtowacž a jim pomhacž? Wěricje, ſo je to ſe ſam ſnej mozu dokonjoſa? Wbohi człowieko, waſcha ſam ſna móz je wam poſaſa, ſchto ſamóje. Schto ſtej wam waſcha njewéra a waſche Bohu wožuſb-njenje pſchinjeſłej?”

„A říká je Šani jeje věra do Boha pomaha?“ mořského
jeho příchovodce hněvny, „a říká je jeje prosíjenje dočinjalo?“
přichí tým pak běžachu jemu říkly po lízomaj.

„To stej jeje věra a jeje modlitva dofonjařej“, džesche pošný
šobucžerépjenja farař, „so jeje muž nětk počutne říkšn pláka a je
žebi pschedewſak, hinaſchi býcž. Níma m pravo, Wendlandto?“

Wón njedosta żaneho motmówjenja, ale pſchi motkaličju — dželischtaj ſo pſched lěkarjowej thěžu, fotrehož dyrbjesche Rſcheſzijan na druhe ranje ſfasací — džesche džilacér: „Sso wam tež džakuju, knies duchowny, niejšym wo woš ſaſkuſit, ſo ſcze tak pſchecželne ſo minu rěczeli.“ Tafo farařka druhe ranje domoſ pſchińdže — wona bě w noz̄y poſla ſwojeje Hanfi Stražowaſa — pſchinjeſe ſrudnu powjescí. Njedželniča bě jara hora, lěkar bě mało nadžije měſ. Někotre dny bě Hana bjes ſmjerčju a žiwienjont. Bórſy woſasche ſa ſwojim džescžom, bórſy ſo ſa Rſcheſzijanom wopraſcha a jeho ſtyſſniwje proſchecſhe, ſo by ſo ſwojich iſkých pucžow wostajíſ, pſchetož wona njemóže žiwenje hewaf ſnjeſcz a je jeho tola tuk lubo měſka. Wſchitke tele ſkoma rěſachu faž nože do jeje mužoweje wutroby a ſbídžichu tam roſſacže a ſameho ſo wobſforžowanje. Zeje hižo pſched džescžowym narodom wucžerpane mozy ſdachu ſo nimale ſanicžene a lěkar ſo jara džiwasche, jafo ſo ſnamjenja polěpſchenja pokazowachu.

U jaſto bě ſkónečnje ſaſho maſtu nadžiju daſ, bě Kſchęſczijan
bjes dydha do farſkeho doma běžał, ſo by tutu powieſć ſchiniſteſt.
Šwjeſſeleny faraſ bě jemu rufu daſ a praſiſ: „Nó, Wendlandto,
dyrbi nětk ſ Božeſi pomožu hinak bjeſ?“ U tóni bě wotmoſwiſ:
„Haj, knies duchowny, wiđju nětk, ſo modlitwa wjazdy ſauńoje, hacž
ſichto druhe.“ (Pofracjowanje.)

Schto ma vatař wot ſozialdemokratije docžaťací?

Bo knižach, wot A. Trumpelmana spisanych, složene.

(Sfónčenie.)

„Tak je duschnje”, duchowny prawi, „a nětko dwosečje mi, so hischcze někotre ſłowa pſchistaju. Prjedny hacž běchu wulfe ſamozjenja, běchu hžo rošdžeſe we wobſedženſtwje gruntov, a teho dla, tak hžo prjedny prajach, ſo wojowanje ſozialdemokratow hacž dotal drje jenož pſchecžiwo wulfemu ſamozjenju ſložuje, na poſledku pak a powſchitownje tola pſchecžiwo wobſedženſtu gruntov jako pſchecžiwo privatnemu wobſedženſtu. Kaž woda a powětr, tak dýrbi tež ſemja ſhromadne wobſedženſtwo bycž. Tak chzedža ſozialdemokratojo, tak moni piſaja, hdvž tež w kóždej ſhromadžiſnje tak ujerěcža, a ſo býchu hłowy poſlucharjom prawje ſawjerczili, praja moni: „Wobſedženſtwo je paduchſtwo.” Po tajkim niz tón, fiž bjerje, je paduch, ale tón, fiž ma, a to je pſchecžiwo naſhemu fatechismu, a teho dla je tež ſozialdemokratam kóždn duchowny, fiž ſa Bože kaſnje wuſtupuje, cžern we wocžomaj. Ně, czlowiek dýrbi wobſedženſtwo mècž, a hdvž ſozialdemokratojo na naš wołaja a praja: Niechamty dba my to tež? My wotmioſwimy; Nó haj,

so ma kózdy swoju koszlu a swoju szuknu a swoj hornz k jédzi, to wy chzecze, ale hamor, s kotrymž so klepa a pluh, s kotrymž so wera, niesmietaj niczeje wożebite, ale dyrbij shromadne wobszedzenstwo bycz, a my prajmy: Czlowiek změ a dyrbij wobszedzenstwa nabycz, tez wjozy hacz wschednje trjeba sa jédz a drastu. Wobszedzenstwo je muda sa dzelo a rukowanje sa to, so czlowieństwo do przeka dze, sběhnjenje privatnego wobszedzenstwa pak je kroczel do sadu a to wożebje wo wobszedzenstwie gruntow placzi. Wobszedzenstwo skuscha żobu k czlowejek, dokelž je won parschona, a je tez jemu nastork k dżelawosczi. Sa sdzerżenje a polepschenje wobszedzenstwa so s wjetsho radosczi dżela. Czeho dla prussi stat wulke kubla do mjenich burskich kublow pschewobroča? Won chze mjenich wobszedzerow mécz, dokelž ir, so pschi tym sa ratorstwo hubjenje njeje; a pschede wschem chze wobszedzenstwo mécz, kiz ma luboscž k wótnemu kraju; schtož je bjes wobszedzenstwa, ie tez bjes wótejinskeje myzle a wótejinska luboscž je jemu jenož hoke żlowo, kajkež je sozialdemokratam hido wopravdze. To wschak je wérno, so so na wulkich kublach wscho bóle po wéstym powschitkowym naprawienju wobstara, hacz na mjenich, dokelž so tam s wjazym żredkami dżela, ale to wscho tola jenož teho dla, dokelž je tu wobszedzer, kiz se swoim wobszedzenstwom dżela, abo tola nojenk, kotreuz je sa wéstym pjenjes na czas tak rjez wobszedzenstwo prawo pschewostajene, so wunosk kózdeho polepschenja jemu k lepschemu pschiidze a jeho trajoze wobszedzenstwo bywa. — Al hdvž tez rosdżelenje wulkich kublow do malych pschezo tón wspečn nima, kotryž ſebi psches nje dozpicz nadzijach, so so na wjele jednorzych kublach kraj hiszce lepje wuwuziwa, hacz na wulkich, — wobszedzer jo jenazh njeſhu, po mozač czela a ducha žu husto wschelazh a lósczt k dżelaniu tez tón žam njeje; pschi tym wschem ma tola kózdy swoje wobszedzenstwo, kotrež je jemu luba a kotrež je jemu tola skócnje nastork, so ſebi rosmysli, pololepje wuwuziwač. Runje to pak, schtož na to waschnie kózdy s woprędką žam ſa ſebje czini, wschem hromadze k lepschemu pschiidze. Ratarstwo w naschim kraju je hinasche, hacz w drugich krajach, hdzej, kaž w Kłuzowskej, je polo gmeinske wobszedzenstwo a so po czazu, s wjetsho kózde pječ lét, s nowa k wobdzelenju rosdżeluje. Tam lósczt k polepscheriu pobrachuje, wot kózdeho polepschenja, kotrež něchtó czini, ma dje w pschichodnych pječ létach druhi wuzitt.

Dżelo bura je skócnje wożebje czežke a pschezo trajoze. Nichto w naschim ludu tak wjele njedžela kaž bur. Chzem yem to jeniczke rubicž, schtož jemu dżelo polóżuje a jeho slósczneho ſdžerji wot ranja hacz do wječzora? To jeniczke? To je wježele na wobszedzenstwie, to czucze, so won na swoim dżela! Teho dla pschi tym wostanje: bur a sozialdemokrat so hromadze hodžitaj kaž woheń a woda!"

Tak so tehdom rosręczowachu a schtož ſebi powiedachu, tez dženža hiszce placz i niežo wo tym so ſestarito njeje; ale w tym je so pschemenjenje ſtało, so ſu wot teho czasa ſalonje date, kiz prawo dželaczeria wobledžuia. Czaz hórsy pschiidze, so dželaczerio so wjazym wobezjowacž njetriebaja, so so jich mozy pschejara wuwuzija a kischeczijanski stat budze tez żredkow a puczow namakacž, so dželaczer ſwoju jemu skuschažu mſdu dostanie; ale nihdy na nihdy to ſtat czeřipicž njebudze, so so nach shromadny towarzichny porjad powali a nihdy na nihdy to kischeczijanski ſtat czeřipicž njebudze, so so Boja kaſnja: "Djerž wobszedzenstwo swojego bližszeho ſa ſwiate!" s nohomaj tepta.

Mosklad w naschim czazu.

Nowý ſakn pscheczivo wopilſtu, kotrež ma so khežorſtwo-wemu ſejmey pschedpołożicž, je so woſjewiſ. Bjes druhim je w nim tez postajene, so wo dołh ſa picze, w korezmje napraſkany, so ſkorzicž nježmē a ſo ma so ſlawna pjanosež hofstacž. Kózdy, kiz wulke hubjenſtvo ſnaje, kotrež wopilſtu na wsach a w mestach nacžini, kózdy, kiz je ras poſladał do wulkeje ſrudoby a haſby, pod kotrejž te ſwojby ſdychuju, kotrejž nan je ſo piczu podał, budze so s wutrobu wježelicž, so nět ſtat pscheczivo tutej hlownej ſchłodze noschego ludoweho ſimjenja wustupi. Wém drje, ſo ſkonje ſame žadny ſud polepschecž njebudža, ale wjele tola ſamózeja.

W Brüsselu ſu sozialdemokratojo kongreſ (ſkadhōwanku) wot džerželi, hdzej ſu ſe wszech krajow hromadze pschischli. Tam buchu jich myzle ſjewjene. Bě tam w jich ſubji, hdzej běchu wurađenja, pomnik belgiskeho krala Leopolda II., kotreuz běchu czewjeny rub na hlowu cziskysli, tak ſo bě jeno czelo widżecž. Bě pschi tym twjerdy powjas wustajeny, na kotreymž napiżane ſtejſe:

"Požlenja krovata krala Leopolda II." Al tajzh knicžomni mordarjo, kiz tam s czertowskej hróbkoscžu ſwoje njesutki woſjewichu, chzedža tez pola naſ „hréte polepschecž". Wy kraloſwerni Sserbjo, pschinjescze ſozialdemokratiskich wotpóßlanzow, hdvž ſpytaju, waſ a wasche wožady ſabłudzicž, na tón pucz, kiz je ſa tajſich czlowjekow tón prawy!

S Lujizy. W Schorjelu budze ſo 7. duchowny poſtajicž.

Wokrjeſny ſchulski inspektor druhego Rósborskeho wotrieža, knies wyschisci ſorar Kleinert w Muzakowje, žežko ſchorik a teho dla ſchulski inspektorſtwo ſložik a ſo do Karlsbada podał. Nakhwilne jeho ſuperintendent Wendt w Byhalni ſastupi.

Niedżelu 13. septembra budze ſo w Sánizy pola Rósborka miſjonski ſwiedzeni ſwjeczicž, pschi kotreymž budze knies ſuperintendent Richter ſi Benziga pređowacž.

Gustav-Adolfski ſwiedzeni w Bułezach.

"Gjimy dobrotu na wschitkach ludzoch, nojwazy pak na tymi, kiz nasheje wérny ſu", tute hežko Gustav-Adolfskeho towarzstwa kliniczeske ſanđzeny tydzeni psches zylu wulku Bułeczansku wožadu. Wschak chyžsche Gustav-Adolfske towarzstwo tez ras w lubym Bułeczanskim Božim domje ſwoj lětny ſwiedzeni ſwjeczicž. Al s wježefoscžu a radoscžu je Bułeczanska wožada hoscža, kiz chyžsche do njeje ſacžahnycz, witala. Wiele rukow je pilnych bylo, czežne wrota natwaricž a zyrkej wuphſicž. Sa ſwoje ſiwe dny tajkeje pschi, tajkeho wudebjenja hiszce njebech woħladak. Wożebje rjenje běchnej dupa a khor pschenej. Boži wołtar a kletka běchnej přeni ſrdeč ſi nowej, běložidżanej plachtu ſ rjantmi herbſki napiżmami wodžetej. Pschi tutej ſkadnoſci budž ſhwalobnje na to ſpominane, ſo ma Bułeczanska wožada netko wschitke pječ plachty, kotrež ſebi zyrlwinj stil ſa wschelake czazh źyrlwineho leta žada, mjenujz čerwenu, ſelenu, namodru, czornu a bělu. S wěże ſmahowachu ſo khorhowje w herbſki, lužiſki, ſaffiſki a němſki barbach. Tez na wjele domach ſyim ſwiedzeniſku pschu, wożebje tez khorhowje, nadeschol. Napoł dwemaj ſo ſwiedzeniſki czah ſestupa a ſrijadowo. Na nim wobdzeliſku ſo ſchulski džecži, młodžina, pschede wschem jara wjele ſuboſnych herbſkih kniežnow, wojerſke a druhe towarzstwa, naħladna liczba duchownych, źyrlwini, ſchulſy a gmeinsz ſchadſtejcerjo, tez knies ſchulski inspektora Kabiža w herbſki czahu woħladach. Hafle w dwemaj ſwiedzeniſki czah, kiz běche nimale psches zylu wjež czahnyk, do źyrlwie ſacžeze. Po wotspewanju na wołtarju a po rjenje wuwiedzenym ſpewje na khoru ſlinczachu mózne ſyntli stareho Lutherskeho bědžerskeho a dobyczereſkeho thierlucha: "Jed'n twjerdy hród je nach Bóh žam" psches zyrkej, ſi nutrnymi poſlucharjemi pschepjelnjenu. Wopravdze njewuhaſliw ſacžiszcze! Sserbske pređowanje džeržesche po ſnatym duchapoſtnym waschniū knies ſorar Mróſak-Hrodžiſčežanski, kiz na ſaložku 1. Mójs. 21, 14—20 wułozowasche: Ismael w puſcžinje, ſi nam jo ſkutkowanja Gustav-Adolfskeho towarzstwa; 1. ſaułtazh Ismael poſlage wulku nusu nachich werybratrow w roſpróſchenju, 2. wopuszczony Ismael ezi poſlage hroſu a bojoseč ſi wjele werybratrow, 3. wumozony Ismael ezi poſlage, ſak Bóh psches Gustav-Adolfske towarzstwo werybratram pomha. Se žam ſhoniſenja a ſi wjele druhimi pschikkadami czesczenni ſwiedzeniſki pređar nam wubjernje krafne pređowanje džeržesche, kiz ſi wutrobh pschiidze a do wutrobow džesche. Wołtaru ſlužbu mjeſchtai knies archidiaconus Guda-Lubijski a knies ſorar lic. theol. Žmisch-Hodžijski. Hnydom po herbſki ſemſchenju ſo ſwiedzeniſki czah, na kotreymž ſo něko tez knies wyschisci źyrlwinj radžiczel Keller wobdzeli, po ſrótſhim puczu do Božego doma poda. Němſke ſwiedzeniſke pređowanje mjeſtche knies ſorar dr. Kožor-Lubijski wo Chrystuſowym ſlowje Mat. 5, 42: "Daj temu, kiz cze prožy. Knies ſwiedzeniſki pređar poſlucharjam, mjes kotreymž běchu tez wjele Sserbow, kiz njebech ſa prenje ſemſchenje nits móhli abo kiz chyžch ſoboje ſemſchenje wuziwacž, wukladowasch." Žeſuſowe napominanje na naſ dženža na Gustav-Adolfskim ſwiedzenju: "Daj temu, kiz cze prožy; 1. Evangelij bratſja ſe ſwojich wulkich nusow proſcha, 2. wj mózecze pomhač, 3. Bože ſohnowanje nje-wuwoſtanje. Liturgiju džeržeschtaj knies ſorar Garbar-Kotecžanski a ſorar ſwiedzeniſkeje wožady, knies ſubiza, žam. Koſekta, psched źyrlwinj mi durjemi ſhromadžena, je wulžy jara bohaty wunosk mela, mjenujz 468 hriwnow 6 np.

Wježor ſo w Heimrichu hoscženju hiszce ſhromadžisna wotbýwasche, w kotrejž ſo poſtaji, ſo ma wot koſekty Lupoj 300 hr. ſa poſladrizu, ſi kotrejž by ſo potrebne ſarſtwo ſa Lüpjanſku wožadu ſaložilo a muhotowało, 160 hriwnow pak khuda evangelska wožada we Westfalskej dostačz.

Każ bě šo sa Buleččanskú wošadu ſwjetženjki džení ſ piſkajom kherluschu: „Bydž kħwalba Bohu ūamemu” ſapocžaſ, tak móžesche jón tež wjeſela a radoſčiwa ſkónciež ſ džakom pſchecžiwo Bohu, kiz je wſhitko tak jara rjenje a derje cžinik. — Bohite ſympio je šo wuſhywaſo. Boh doj, ſo by tež dale bole plody pſchinjeſlo, ſo bħchu wutroby, kiz ſu ſo ūrjedu ſahorici dale, naſchini wērħbretram w roſpróſchenju pomhacž, ſo móhli twjerdże ſtacž we wſchēch ſwojich ſphtowanjach a bēdženjach, tež cžople woſtače a woſtevrenju ruku mèle, dale cžinicž po pſchilaſni ſwjeteho jaſoſhtola Pawoła: „Cžinimy dobrotu na wſhitich ludžoch, najwjozy paſ na tými, kiz naſcheje wēry ſu”.

Serbjsz̄ burjo, tak ſo wam to lubi? Sozialdemokratiske nowiny, kotrež ſo w Zürichu wudawaju, woſjewja, ſo bħchu burow lóžo k ſwojej bludnej wucžbie ſawjeſči móhli, kħedowazu radu: „Bur je zjelle hruby, nječuzčiwy, ſebiččny cžlowjet. Poſla bura ſo ſ wjetſha žana hħabſha luboſči k jeho džecžom njenamak, hacž ſkót k ſwojim mlodym ma. Jego kublo je burej jene a wſcho, haj wjazj̄ hacž žona a džecži. Dokelž je po tajkim burowa ſebiččnoſči pſchewulſta, njebudže móñ ſo kħolko ſozialdemokrata. Duž ma ſo jemu poſkaſacž, ſo budže ſo ſozialdemokratiske ſtrona lepje ſa njeho ſtaracž, hacž žana druha. Hđež ſo jemu to ſe ſlowami roſtajicž njeda, dyrb̄i ſo to jemu w knihach, protykach, nowinach a natwarjazjach knihach poſkaſacž.”

A netk, lubi ſerbjsz̄ burjo, proſhu poſluchajeſe: „Ahumſcht pſchede wſhém w tym woſteji, knih i natwarjenju pižacž, kotrež ſo ſ natwarjenjom ſapocžnu a dale, tak ſo bur njeptynje, ſo ſchecžuwaſa. Tež njeby to hļupje bylo, hdy bħchu ſo do buram hido ſnatych modlerſkih knihoſ někotre liſtna ſozialdemokratiskich wucžbow pſchidate.”

To je doſez ſa kōždeho, kiz widžecž dže. Njech naſchi lubi ſerbjsz̄ burjo ſ teho, ſtož jím po ſlowje ſe ſozialdemokratiskich nowinow ſdželimi, ſhonja, kajke bħebóžne, jebaſſe, ſkažeriske towarſtwo tole ſozialdemokratiske je, a njech jich, hdyž džedža poſla naſ ſwoje ſbože ſphtacž, powitaja, kaž ſu ſebi to ſaſlužili.

Hallelujah. Po starym zyrfwinym waſhnju woſsamknie ſo pſchedeſitanje ſwj. epistole ſe ſpēwanjom hallelujah. Majprjedy ſpēwaſche ſtare kħeschijanſtwo pſchi tutym mēſče pſalm, ſ wjetſha 150. pſalm, kiz ſo ſ hallelujah woſsamkny. Tutón pſalm paſ rēkaſche graduale t. r. ſpēw po ſkodženkach ſpēwanj, dokelž tón duchowny, kiz mēſche ſwj. ſczenje pſchedeſitacž, pſchi tým po woſtarých ſkodženkach horje džecžhe. Hallelujah ſeka „kħwal teho Knjese” a pſhiūdže ſ pſalmow ſemi, hđež ſo wot 104. pſalma ſem husto trjebi, woſhebje w 113. hacž 118., kiz tež rēkaſche „wulki hallel” (wulki kħwalobny kherlusch) a kiz ſo pſchi jutrownej hoſčinje w Israelu ſpēwaſche. Maſch Knjese paſ je tutón kħwalobny kherlusch ſobu ſpēwaſ w tej noz̄y, hdyž bu pſcheradženj a ſwiate woſkaſanje wuſtaji. Sswj. Matej powjeda (26, 30): A hdyž woni kħwalobny kherlusch bħchu wuſpēwali, wuńdzechu woni na woſliju horu. W nowym ſafonju je hallelujah hido kħwalbne woſmolwjenje njebieſiſtich wójſkow, w ſjewj. ſwj. Jana 19. Dokelž ſo žane pſchelozjenje ſ hebrejskim ſlowom na možy a rjanym ſyku pſchirunacž njemóže, je ſo ſlowo hallelujah njeſchelozene wot kħeschijanſkeje zyrfwe w liturgiji wužiwaſo. Iſidor, starý biſkop († 630), praji: „Wobé ſlowje „Hamjen” a „Hallelujah” njemóžetej ſo ani wot Grichiskich ani wot Vacjanikich do jich maczérneje rēcze pſchelozicž ani w žanej druhej rēczi ſo ſpēwacž. Pſhetož teſſe ſlowi ſtej tak ſwjaſej, ſo ſwj. Jan w ſjewjenju praji, ſo je hlož wjelé wodow a móznych hrimanjow klyſħaſ, kotrež bħchu klinċjale „Hamjen” a „Hallelujah” a dyrb̄i ſo po tajkim woboje tak wuſprajicž, kaž w njebieſach klinċjai”. Druhi wukladuje hallelujah ſa janđelske ſlowo, kotrež ſo w žanej cžlowiſkej rēczi ſaſo dacž njeda a měni ſ Augustinom: „W njebieſach budže hallelujah naſha jēdž, naſche picje, naſch pokoj, naſha zylia ſbóžnoſč”.

W kħwalobnym kraju, najwjozy woſkoſ Bethlehem, bě w starym cžaſu hallelujah-ſpēwanje tak ſhromadne, ſo bě wſchudžom pſħiſħecž. Džecžom ſo w kolebzjy ſpēwaſche, ratař jo ſa pluhom, žnjeniżar pſchi žnjach, kōdžnik na wodje ſpēwaſche.

W zyrfwi bu najprjedy jeno we wjeſelym cžaſu, wot jutrow hacž k ſwiatlam, poſdžiſho paſ na wſchēch njeđzelach a ſwiatlych dnjach, jeno niz w poſtnym cžaſu, cžichi pjatf a w advencze ſpēwane. Po tutym staro-zyrfwinym waſhnju tež w evangelskej zyrfwi

ſ wjetſha w poſtnym cžaſu, cžichi pjatf, poſutny džen a ſwjetženj iemrijetich žane hallelujah njeſpēwam, ale jeno hanjei, kaž ſo ſa kħutniſche ſmyſſlenje tuteho cžaſha kħuscha.

Wjeſele wħiſaze hallelujah ſbēha wutrobu a ducha wot ſemje a ſjednocži duſhu ſe ſtarawi wuſwoleneje njebieſkeje woſadu a ſ Božimi jandželemi, ſ najwħiſħiſhim kħorom, kiz wot wēčnoſče hacž do wēčnoſče ſpēwaju: Halleluja! ſbože a kħwalba, cžescž a móz budž Bohu, naſhemu Knjesej.

Zaſtoſny troſcht w ſmijercži. Tara bohata buſſka žona w Schlesyňkej, kotrež bħoh bēħu pjenjes, ležesche w lēcze 1874 bħes nadžije na ſmijercž kħora. Hido njeſožesche wjazy rēcžecž, bħes poſko tam a ſem hħadha a pſchima wſchudžom woſko ſe ſwojimaj rukomaj. Žane troſchtowanje, žane modlenje ju njeimerovalhe. Zeje bēdženje ſe ſmijercžu a ſe ſiwinjenjom bē hubjeny zaſtoſny napohlad ſa woſko ſtejazjach. Duž pſhiūdže jedyn wot nich na myžl, jei do kōždeje ruki tolér dacž. To bē trjeħene. Se wſħej možu žona ruži ſ toleriomaj hromadje tkōčja na mēſče wumrje. Dyrbjachu jei ruži roſkamacž, ſo bħchu jei pjenjes ſalii.

Kaſ ſaſtoſne je taſke poſledne bēdženje w ſmijertnej moži! Kaſ pſches mēru kražne je temu napschecžiwo poſladanje wēry na tħiżiowaneho, ſ fotrym jek ſo jich telko, džakowano Bohu, poſlenju cžejkui bitwu dobyčerſzy bēdžilo a ſbōžnje wumrjelo!

Daj, ſo bħix troſchtnejne widžiſ
W tej ſmijertnej ſaſtoſni
Koſ ſu ſo miňe bēdžiſ
A wumrjelo w ſwojej kewi,
Dha na tebje chzu hħadha,
Cze džeržecž ſ wutrobu
A twoju pomož žadacž,
Taſk wſħiſtji ſbōžnje miru.

Sphtowanje wucži na ſlowo kēdžbowacž. Tes. 28, 19. Bħes tými kħeschijanami, kotsiž buchu ſwojeje wēry dla wot Wan-daloſ ſurowje pſchecžiħani, bē tež mloda žónſka, kotrāž bu, naj-zaſložniſche kjudowanja pſchecžerpiwſhi, ſkónciſne žiwa ſpalena. Taſko jei pſchi tým ſ wjazj̄ ſtron wutrobnie želi bracže wu-prajihu, duž wona mērnje džesche: „Wopuſtucžena wot cžlowiſkeho troſčta, ſym namaka la bħote žorlo troſčta a radoſče.” Tole žorlo ſo jei žorleſte ſ Božeho ſlowa, kotrež bēſħe drje hido w ſwojich priedawſkih ſbōžownych cžaſach lubowala, w ſwojich pſchecžiħanjach paſ hiſħeze wjelé wħiſħe ſebi wažiſ ſawuſla. Schtož bēſħe ſebi ſ njeho do pomjatka ſaſħeqepila byla, to by ſebi nětko do pomjatka ſawoſla. Paſ to bē jene abo druhe Knjese ſe wu-prajenje, paſ wērjoze poſladanje na jeho wulke czerpjenja, paſ modlenje, na Božie ſlowo a ſlubjenje ſaſožene, ſtož by ju woſſhemilo a we wſħej wonkownych cžiwiſach ju ſ nutſkownej wjeſeloscži napjelnilo.

Miſklički. 1. Mi je, kaž by Boh ſo miňe rēcžaſ w kōždej rōži a w kōždej kwetži, kaž by na miňe hħadaſ ſ kōždeje hwēſdy, kaž by miňe witaſ a miňe ſ ſwernoſči a pobožnoſči napominaſ w kōždyh rañiſiħi sejrah, kaž by miňe ſ ſebi woſla w kōždu mihoru a w ſħumijenju morja.

2. Dwelowanje na Boſy je dwelowanje na ſiwinjenju ſamym; taſke dwelowanje je ſmijercž. Taſk wuſnaſa ſo ſnati němſki ſpēwar Heina, kiz je lēta doħlo kħeschijanſtwo wužmēſħowal a na Boſy a na wſħej wōjſiħi kubla, dwelowaſ, ale wo ketrym ſmēmy ſo tola nadžecž, ſo je kaž ſħachař na kħiżju hiſħeze w poſlednej hodžinjy teje kħowanki ſebi požadaſ, hđež jenicejji duſha namaka ſwój ſtatoſ a dom.

3. Biblijja ſu njebieſa w ſlowach. Schtož je ſwojeho Boha ſhubil, tón móže jeho w tutyh kniħach ſaſo namakaſ a ſchtož jeho ženje ſeſnał njeje, tež taſki tudy Božie dychanje ſaſuſla a Božie woſtanje ſaſħiħiſhi.

Monod.

16. njeđuela po ſwj. Trojizy.

Njeđuela	Lukascha 7, 11—17.	Ephesikich 3, 13—21.
Pónđuela	Josua 6, 1—20.	1 Theħbalonſkih 2, 1—8.
Wutora	= 7, 1—26.	= 2, 9—20.
Ssrijeda	= 23, 1—16.	= 3, 1—13.
Schtrwórk	= 24, 1—18.	= 4, 8—12.
Pjatf	= 24, 19—33.	= 5, 12—28.
Ssobota	Ssudnikow 2, 8—23.	Pſalm 75.